

Bilag 9:

Direktionens forslag til handlemuligheder for at skabe balance

Budget 2018 – 2021

Direktionens forslag til handlemuligheder for at skabe økonomisk balance i Budget 2018-2021

1. Baggrund

På baggrund af det teknisk/administrative budgetoplæg, inkl. foreløbig resultatopgørelse, kan det konstateres, at Slagelse Kommune står over for permanent økonomisk ubalance i B2018-2021. Direktionen har derfor udarbejdet dette med notat som beskriver forskellige handlemuligheder som Byrådet kan tage fat på for at skabe balance i økonomien:

Udfordringen:

- 150 mio.kr. til at dække de økonomiske udfordringer på Handicap og psykiatriområdet, Børn og familieområdet, andre driftsudfordringer – og til på sigt at øge anlægsinvesteringerne, jf. den økonomiske politik.
- 30 mio. kr. til løbende styrkelse af likviditeten.

Handlemuligheder:

- Skatten hæves
- Lån og/eller tilskud fra de særlige puljer vedr. økonomiaftalen
- Anlægsprojekter planlagt i 2018 udskydes/reduceres
- Driftsudgifterne, primært inden for servicerammen, sænkes.

Nedenfor beskrives handlemulighederne nærmere og afslutningsvis skitseres forslag til den videre proces for at få beskrevet handlemulighederne mere detaljeret.

2. Skatten hæves

Slagelse Kommune kan alene hæve skatterne uden sanktioner, hvis der gives tilsagn fra Indenrigsministeriet. Den samlede skattestigning for kommunerne under et må udgøre 200 mio. kr. – og er under forudsætning af, at andre kommuner tilsvarende sænker skatten.

Slagelse Kommune vil få et provenu på godt 12 mio. kr. ved at hæve skatten 0,1%.

Kommuneskatten er for nuværende 24,7% mod 25,5% for Region Sjælland og 25,4% for vores 4 nabokommuner. Der er således rum for at hæve kommuneskatten uden at den bliver højere end for vores omgivende kommuner.

Direktionen foreslår, at økonomiudvalget drøfter om der for at give byrådet det størst mulige handlerum skal ansøges om mulighed for at hæve skatten. Såfremt der gives tilsagn fra ministeriet fastlægges Byrådet efterfølgende selv om og hvor meget skatten skal hæves.

3. Lån og/eller tilskud fra de særlige puljer vedr. økonomiaftalen

Med økonomiaftalen er der etableret en række puljer, som kommunerne kan ansøge for at få ekstra finansiering i 2018. Der er 3 lånepuljer (hvor penge altså skal betales tilbage over en år-række) samt en tilskudspulje – alle er kun gældende for 2018:

- Lån til styrkelse af likviditet i vanskeligt stillede kommuner: 500 mio. kr.
- Lån til investeringer med effektiviseringspotentiale: 250 mio. kr.
- Lån til større strukturelle investeringer på borgernære områder: 400 mio. kr.
- Særtilskudspulje for særligt vanskeligt stillede kommuner: 350 mio. kr.

Slagelse Kommune søger om alle lån såvel som særtilskud. Såfremt Indenrigsministeriet giver tilsagn om lånemulighed så beslutter Byrådet om de vil benytte mulighederne for at optage lån.

Direktionen foreslår, at eventuelle tilsagn om lån udnyttes til at styrke likviditeten og/eller finansiere de anlægsprojekter, hvor der gives låntilsagn. Slagelse Kommune har således en relativ lav gæld pr. borger. Og kan derfor godt tillade sig at øge lånoptaget på den korte bane.

4. Anlægsprojekter planlagt i 2018 udskydes/reduceres

Lige nu budgetlægges der i 2018 med anlægsudgifter på 205 mio. kr. mens der i 2019-2021 alene er budgetlagt med et anlægsniveau på godt 120 mio. kr. En del af forklaringen på det høje anlægsniveau i 2018 er, at Byrådet har besluttet at flytte anlægsprojekter for 55 mio. kr. fra 2017 til 2018.

For at skabe større råderum i 2018 kan der med fordel udskydes anlæg fra 2018 til 2019-2021. Hvis der yderligere er brug for at skabe økonomiske råderum er det også en mulighed at reducere i det samlede anlægsniveau.

Direktionen foreslår, at der udarbejdes oplæg til at skubbe anlægsprojekter fra 2018 til 2019-2021.

5. Driftsudgifterne sænkes

Der er en række forskellige muligheder for at sænke driftsudgifter – både effektiviseringstiltag og servicetilpasninger. Nedenfor er skitseret en række hovedemner, som Direktionen peger på som handlemuligheder.

5.1 Administrationsanalysen

KORA-analysen af kommunernes administrationer samt Slagelse Kommunes egen uddybende analyse peger på, at der er et stort potentiale for at reducere ressourceanvendelsen til ledelse og administration i Slagelse Kommune – både centralt og decentralt.

Ud fra de gennemførte analyser kan der peges på følgende fokuspunkter, hvor vi er væsentligt dyrere end landsplan og sammenligningskommune:

- Administrative støttefunktioner og sekretariatet (såvel centralt som decentralt)
- Decentral ledelse inden for skole- og dagtilbudsområdet
- Myndighedsopgaver (primært centralt)

Direktionens forslag til initiativer:

1. *Skoleområdet:* Justering af nuværende tildelingsmodel som reducere omkostninger til ledelse- og administration. Justeringerne kan både være meget specifikke for at præcisere, hvor mange ressourcer der må bruges på ledelse og administration, eller justeringerne kan være mere generelle i overensstemmelse med den eksisterende decentrale model.
2. *Dagtilbudsområdet:* Enten kan tildelingen til ledelse og administration sænkes (fx fra nuværende 0,99 til 0,5 leder) eller der kan arbejdes med andre organisatoriske modeller, hvor ledelsesopgaver samles.
3. *Administration og centrene:* Politisk er der bestilt oplæg til en mere effektiv organisering af "administrationen". Dette tolkes som den samlede centerstruktur, inkl. alle administrative medarbejdere og ledere – uanset, hvor de konteres. Oplægget skal efter nærmere analyse af de enkelte områder medføre en reduktion i antallet medarbejdere til administrative støttefunktioner, myndighedsopgaver samt ledelse.
4. *Øvrige områder (virksomheder):* Øvrige virksomheder skal analyseres nærmere med henblik på at vurdere muligheder for at reducere udgifterne til administration og ledelse.

5.2 Decentralisering, øget ledelsesrum og stærkere styring

Vi skal fremme kvalitet og styrke økonomien gennem decentralisering, stærkere styring og øget ledelsesrum til at finde gode og effektive løsninger, der virker for borgerne. Som en væsentlig del heraf skal gældende tildelingsmodeller og takstmodeller justeres, så de understøtter dette. Formålet er at fremme sammenhæng mellem "normalområderne" og "specialområderne", ligesom det er et generelt formål at understøtte et stærkere fokus på udgiftsstyring og optimering af ressourceanvendelsen.

Direktionens forslag til initiativer:

1. *Skoleområdet:* Justering af nuværende tildelingsmodel så der er større fokus på omkostningssammenhæng mellem normal- og specialområdet. Modellen skal således øge incitamentet til at inkludere børn og i øvrigt fastholde børn fra eget skoledistrikt.
2. *Handicap og psykiatriområdet:* Takststrukturen på området skal understøtte fokus på en effektiv drift. Det kunne fx være ved at koble udgifterne ved aktivitets- og samværstilbud tæt sammen med virksomhedernes takster/budgetter til borgerne i virksomhederne.

3. *Skærpet styringsregler:* Der er i Slagelse Kommune fri adgang til at overføre mindreforbrug uden egentlige begrundelse for, hvad de overførte midler skal bruges til. Der er desuden som udgangspunkt mulighed for at afvikle merforbrug over 2 år. Politisk er der derfor bestilt oplæg til, hvordan kravene til styring kan styrkes.

5.3 Beskæftigelsesområdet

Nyeste nøgletal indikere, at Slagelse Kommune ligger højere end landsgennemsnittet og sammenligningskommuner i forhold til udgifterne til beskæftigelsesindsatser. Samtidig er de samlede ydelsesudgifter også højere end både landsgennemsnittet og sammenligningskommuner.

Der skal gennemføres nærmere analyser af ovenstående med henblik på at udpege handlemuligheder. Fokus er både på en klar prioritering af ressourcerne til beskæftigelsesindsatser og på at nedsætte antallet af borgere på overførselsindkomster – dvs. at få borgerne i enten job eller uddannelse. Der skal derfor sættes på indsatser, hvor der er evidens for en positiv effekt for borgerne.

Direktionens forslag til initiativer:

1. *Kontanthjælp:* Der er god erfaring med at bruge private aktører i forhold til udvalgte grupper på kontanthjælp. Erfaringerne kan danne grundlag for at udpeger yderligere områder, hvor der med fordel kan ske en øget brug af private aktører.
2. *Sygedagpenge:* Der er erfaringer for forskellige aktive indsatser sammen med arbejdsgiverne kan minimere udgifterne til sygedagpenge. Slagelse Kommune er selv den største arbejdsplads i kommunen. Ved at styrke samarbejdet mellem Jobcenter og kommunes øvrige centre og virksomheder kan der formentlig reduceres i sygedagpengeudgifterne. En sådan indsats vil samtidig understøtte Slagelse Kommunes eksisterende fokus på at minimere sygefraværet.
3. *Ungeområdet:* Antallet af unge på offentlig forsørgelse (uddannelseshjælp) er faldet fra 2016 til 2017. Niveaue er stadig højt og der er derfor behov for at se nærmere på om der opnås tilstrækkelige effekter af de nuværende indsatser. Herunder bør det også vurderes, om der i dag anvendes de rette indsatser overfor målgruppen

5.4 Øvrige effektiviseringer og servicetilpasninger

Der skal fortsat fokus på mulighederne for løbende effektiviseringer og servicetilpasninger inden for alle områder.

Med udgangspunkt i nyeste ECO-nøgletal samt K4-nøgletalsanalysen kan der peges på en række områder, hvor Slagelse Kommunes udgiftsniveau skiller sig ud. Direktionen anbefaler, at fokus rettes mod disse områder. Konkret foreslås det, at der på de udvalgte områder findes effektiviserings- og besparelsesforslag svarende til 2-3% af de økonomiske rammer.

Enkelte områder bør helt friholdes grundet de massive økonomiske udfordringer. Det drejer sig om Handicap- og Psykiatriområdet samt det specialiserede børneområde. Andre områder, herunder særligt administration og beskæftigelsesområdet, er allerede beskrevet ovenfor.

Direktionens forslag til initiativer:

1. *Tilpasninger på kultur- og fritidsområdet (beregnet serviceniveau: Indeks 103,8):* Slagelse Kommune har et højt serviceniveau, særligt på fritidsområdet. Det gælder i forhold til landsplan men i særlig grad, når man ser på sammenlignelige kommuner såvel som kommunerne i Region Sjælland, hvor udgiftsniveauet er væsentlig under indeks 100.
2. *Tilpasninger på ældreområdet (beregnet serviceniveau: Indeks 104,6):* Slagelse Kommune har et højt serviceniveau på ældreområdet. Det gælder i forhold til landsplan men i særlig grad, når man ser på sammenlignelige kommuner såvel som kommunerne i Region Sjælland, hvor udgiftsniveauet er under indeks 100.
3. *Tilpasninger på sundhedsområdet (beregnet serviceniveau: Indeks 100,5):* Slagelse Kommune ligger en smule højere end landsplan. Det gælder dog også sammenlignelige kommuner såvel som kommunerne i Region Sjælland.
4. *Tilpasninger på dagtilbud (beregnet serviceniveau: Indeks 97):* Slagelse Kommune ligger lavere end landsplan, sammenligningskommuner såvel som kommunerne i Region Sjælland. Det er dog muligt yderligere at reducere udgifterne på området ved at tilpasse serviceniveauet.
5. *Mere effektiv udnyttelse af kommunens bygninger:* Der skal forsat tænkes i at bruge færre kvadratmeter, herunder mere effektivudnyttelse af de eksisterende bygninger. Der skal investeres i anlæg der har en positiv afledt effekt på driften.
6. *Borgerettet befording:* Byrådet har tidligere besluttet, at udgifterne på den borgerrettede befording skal reduceres med godt 5 mio. kr. fra 2018. For at kunne lykkes med dette mål fremlægges der forslag til effektiviseringer og servicetilpasninger.

6. Videre proces

På Økonomiudvalgets møde den 14. august 2017 drøfter udvalget den samlede budgetsag, herunder hvilke af ovenstående forslag udvalget ønsker, at der skal arbejdes.

De forslag som der skal arbejdes videre med er der brug for at få kvalificeret og beskrevet nærmere. Direktionen vil sammen med fagcentre og Center for Økonomi sikre dette i løbet af august. Desuden er der først primo september en afklaring på om Slagelse Kommune får lov til at hæve skatten, ligesom eventuelle tilsagn om lån og særtilskud først gives ultimo august.

Dette kan have den konsekvens, at:

- Forslagene beskrives nærmere og indarbejdes i sagen der udsendes til 1. behandling af Budget 2018-2021 den 5. september 2017

- Høringsperioden udsættes og først starter den 6. september, således at sagen til 1. behandling af Budget 2018-2021 indgår i høringsmaterialet
- De trykte budgetmapper, inkl. prioriteringsregneark udsendes til byrådet den 6. september, således at handlemulighederne er indarbejdet.